విష్

హెడ్మాస్టర్ తన సీట్లో నింపాదిగా కూర్చొని ఎదురుగా ఉన్న కిటికీ గుండా బయటికి చూస్తున్నాడు.

స్కూలు ఆవరణలో పిల్లలు గుంపులు గుంపులుగా తిరుగుతున్నారు. అప్పటికింకా తొమ్మిదిన్నర దాటలేదు.

ప్రతిరోజూ తొమ్మిదిన్నర దాటకముందే స్కూలుకి రావటం హెడ్మాస్టరుకు అలవాటు. వచ్చిన తరువాత కొంతసేపు వరండాలో గస్తీ తిరిగి తన సీట్లో కూచుంటాడు.... కూర్చొని ఉపాధ్యాయుల కోసం ఎదురు చూడటం అతనికి చాలా ఇష్టం. అలా ఎదురు చూడ్డంలో ప్రియమైన కోరిక అతని కొకటుంది. స్కూల్లోకి అడుగుపెట్టగానే ప్రతి ఉపాధ్యాయుడూ మొదట తనకు 'విష్' చేయాలి. అలా అందరి చేతా 'విష్'లు స్వీకరించడం అతనికి కమితానందాన్ని కలిగిస్తుంది. స్కూల్లోకి వస్తున్న ఉపాధ్యాయుడి వేపు జాగ్రత్తగా దగ్గరకు వచ్చేదాకా చూస్తాడు. అతని ముఖంలోకి ఆకలిగా చూస్తాడు. వచ్చిన ఉపాధ్యాయుడు "గుడ్ మార్నింగ్ సార్" అని చెయ్యెత్తగానే అతని ముఖమంతా ప్రఫుల్లమౌతుంది. చిరునవ్వు చిందిస్తాడు. స్వీకరిస్తున్నట్టుగా హుందాగా తలాడిస్తాడు. కొందరు రెండు చేతులూ జోడించి విష్ చేస్తారు. కొందరు చేతిని విలాసంగా గాలిలో ఆడిస్తూ విష్ చేస్తారు. కొందరు చెయ్యి నుదుటిదాకా చేర్చి వినయంగా తల కొంచెం వంచి చేస్తారు. ఏలా చేసినా అతడికి కావాల్సింది 'విష్'—

ఇలా అందరి విష్‌లూ స్వీకరించిన తర్వాత అతని సర్వశక్తులూ ఇక పని చేయడం ప్రారంభిస్తాయి. పొరపాటున ఎవరైనా విష్ చేయడం మరిచారో ఆ వ్యక్తి వేపు గుచ్చి గుచ్చి అనుమానంగా చూస్తాడు. గిలగిల లాడుతాడు. ఆ ఉపాధ్యాయుని ఆరోజు ఏదో సాకు పెట్టి సతాయిస్తాడు. హెడ్మాస్టర్ కాక మునుపు వరకూ తన పై అధికారులందరికీ విష్‌లు చేసి చేసి అలసి పోయిన అతని చేయి ఈరోజు విశ్రాంతి పొందటం అతనికి అందమైన అనుభవం. హెడ్మాస్టర్‌గా తను అందరి చేతా విష్‌లు పొందటం తనకొక హక్కుగా ఫీలవుతాడు. తన పెద్దరికాన్ని గుర్తించడానికి ఎదుటి వాడు చేసే విష్ ఒక గొప్ప గీటురాయిగా అతడు భావిస్తాడు. రాక్షసుడి ప్రాణం రామచిలుకలో ఉన్నట్టు అతడి ప్రాణమంతా విష్‌లో ఉంది. "విష్షే లేకపోతే...." అన్నది అతడు భరించలేని వూహ.

ఆ స్కూలులో మొత్తం పదిమంది ఉపాధ్యాయులున్నారు. ముగ్గురు బి. ఇడి. అసిస్టెంట్లూ, ముగ్గురు పండిట్లూ, ఇద్దరు సెకండరీ గ్రేడ్‌లూ, ఒక ఆర్ట్ మాస్టరు, ఒక డ్రిల్లు మాస్టరు; వీరుగాక ఆఫీసు సిబ్బంది మరో అయిదుగురు. వీరందరినీ తన అధికారం కింద ఉన్న మనుషులుగా హెడ్మాస్టరు భావిస్తాడు. తాను యింతమందికి అధికారినన్న భావాన్ని మాటల్లో, చూపుల్లో, చేష్టల్లో వ్యక్తం చేయటం అతనికి సహజగుణంగా మారిపోయింది. తనదొక ప్రత్యేకవర్గం అని గుర్తించడానికి వీలయినంత 'డిగ్నిటీ'గా 'రిజర్వ్‌'గా వ్యవహరించడం అతడు పుట్టుకతో అబ్బినట్టుగా అలవాటు చేసుకొన్నాడు.

9-45 అయ్యేసరికి ఒక్క లెక్కల మాస్టరు తప్ప 'స్టాఫ్' అంతా స్కూల్‌కు వచ్చేశారు. అందరి విష్‌లూ హెడ్మాస్టర్ హక్కుగా ఆనందంగా స్వీకరించాడు.

9-50 కి 'ప్రేయర్లో' విద్యార్థుల ఎదుట నిల్చొని వాతావరణమంతా నిశ్శబ్దంతో నిండిపోయాక ఉపాధ్యాయులందరినీ ఓరకంటితో పరిశీలించిన హెడ్మాస్టర్‌కి లెక్కలమాస్టరు కనిపించకపోవటం కొట్టొచ్చినట్టు కనిపించింది. ప్రేయర్ సమయానికి ఖచ్చితంగా ఉపాధ్యాయులందరూ ఉండాలని వీలున్నపుడల్లా చెప్పే అతడు, ఒక్క మాస్టరు తక్కువగా కనిపించినా విలవిలలాడిపోతాడు. తన అధికారం ముక్కపోయినట్టు గిజగిజలాడిపోతాడు.

ఉపాధ్యాయులందరిలోనూ మరీ పొట్టివాడయిన ఆ లెక్కల మాస్టరు పేరు ప్రసాద్. ప్రసాద్ అంటే హెడ్మాస్టర్‌కి చాలా రోజులనుండి సకారణమైన కోపం ఉంది. ప్రసాద్ ఆయనకు రెగ్యులర్‌గా విష్ చేయడు. "ప్రసాద్‌కు తలబిరుసు వుంది" అని ఆయన ఏనాడో నిశ్చయించేశాడు. కాని ఆయన అనుకున్న కారణం ప్రసాద్‌కు నూటికి నూరుపాళ్లూ వర్తించదు. ప్రసాద్‌ది కొంత పరధ్యాన మనస్తత్వం. అతడప్పుడప్పుడు తన 'మూడ్' లో తాను విహరిస్తూంటాడు. అదీగాక అతను కొంచెం కవిత్వం కూడా రాస్తూంటాడు. ఆలోచనల్లో తేలిపోవటం అంటే అతడికి చాలా యిష్టం. అలాంటి సమయాల్లోనే హెడ్మాస్టర్‌కి విష్ చేయకుండా తన దారిన తాను వెళ్ళిపోతాడు.

ప్రేయర్ ముగిసి పదినిమిషాలు దాటింది. ఉపాధ్యాయులు ఎవరి క్లాసుల్లోకి వాళ్ల వెళ్ళారు. క్లాసులు లేని ఉపాధ్యాయులు 'స్టాఫ్ రూమ్' లో ఉండిపోయారు.

హెడ్మాస్టర్ గడియారం వేపు, కిటికీ గుండా బయటివేపు మార్చి మార్చి దీక్షగా చూస్తున్నాడు. పది దాటి పదినిమిషాలయినా ప్రసాద్ రాలేదు. ప్రసాద్ 'లీవ్' పెట్టడానికి వీల్లేని విధంగా అతని లీవులన్నీ నిన్న నెలకే పూర్తయ్యాయి. ఏయే ఉపాధ్యాయులకు ఎన్నెన్ని సెలవులు మిగిలి

ఉంటాయో బాగా కనిపించేట్టుగా 'అటెండెన్స్ రిజిష్టర్' లో వాళ్ళ పేర్ల పక్కనే మార్జిన్లో 'ఎంటర్' అతనికి అలవాటు. అటెండెన్స్ రిజిస్టర్ ఒకటి రెండుసార్లు తెరిచి చూశాడు హెడ్మాస్టర్. ప్రసాద్‌కు లీవులయి పోయాయి. మార్జిన్లో సున్నా కనపడుతూంది. లీవెలా పెడతాడు? ఎలా సాధ్యం?

ఈ హెడ్మాస్టర్ 'స్ట్రిక్ట్' హెడ్మాస్టర్‌గా ఆ జిల్లా మొత్తం మీద పేరు సంపాదించుకున్నాడు. గతంలో పనిచేసిన నాలుగైదు స్కూళ్ళలో అతని అధికారం అడ్డూ అదుపూ లేకుండా సాగింది. తన కింద పని చేసే ఉపాధ్యాయులంతా సోమరులనీ, జీతం రాళ్ళకోసం పనిచేసే వాళ్ళనీ, వారిని అదుపులో పెట్టడం తన కర్తవ్యమనీ, ధర్మమనీ, ఆపని తానొక్కడే చెయ్యగలడనీ భావించేవాడు. ఉపాధ్యాయులు చేసే పనిలో వంకలు పెట్టడమూ, చీవాట్లు పెట్టడమూ, తన అధికారానికి ఆనవాళ్ళుగా అభిప్రాయపడేవాడు.... కాంపోజిషన్లు సక్రమంగా రాయించకపోయినా, ఏ నెల సిలబస్ ఆ నెల పూర్తి చేయకపోయినా, 'లెసన్ ప్లాన్స్' సరిగా రాయకపోయినా 'మీ తోకలు కోసేస్తాను జాగర్త' అని విరుచుకుపడేవాడు. ఉపాధ్యాయులతో స్నేహపూర్వకంగా వ్యవహరించి, తనూ వారిలో ఒకడుగా కలసి, వారితో సరిగా పని చేయిద్దామన్న దృష్టే లేదు అతడికి. ఉపాధ్యాయులంటే ఎంత చిన్న చూపో! తోటకూరలో పురుగులే వాళ్ళు!

ఒకసారి ఒకతెలుగు పండిట్ పిల్లలచే రాయించిన కాంపోజీషన్లను అతడు 'చెక్' చేస్తూ - ఆ తెలుగు పండిట్‌ను పిలిపించి "ఇలాగే నేమిటయ్యా నువ్వు పిల్లలచే కాంపోజీషను రాయించేది? అసలు నీకు కాంపోజీషను రాయడం వచ్చా? నువ్వు రేపటికి "వార్తాపత్రికలు, గ్రంథాలయాల మీద వ్యాసాలు రాసుకొచ్చి నాకు చూపించు. నీ సంగతేమిటో తెలుస్తుంది" అని చలాయించాడు. ఆ తెలుగు పండిట్ కిక్కురుమనకుండా ఆ వ్యాసాలు

రాసుకొచ్చి చూపిస్తే అందులో పదారు వంకలు పెట్టి "యూ ఆర్ అన్‌ఫిట్" అని సర్టిఫికేట్ యిచ్చేశాడు.

ఒక సైన్స్ టీచర్ క్లాసులో పాఠాలు చెబుతూండగా, తాను వెళ్ళి కూచొని అతని పాఠమంతా విని పిల్లల ఎదుటే "ఎవరయ్యా నీకు డిగ్రీ యిచ్చిన వెధవ? ఈ డిగ్రీ లేకపోతే నువ్వు రిక్షా లాగేందుకైనా పనికొచ్చే వాడివా? "అని చీవాట్లు పెట్టాడు. ఇలా అనేక సందర్భాలలో ఉపాధ్యాయుల్ని అవమానించటమూ, వారిపై దర్పం చలాయించటమూ అతనికి దినచర్యలో ఒక భాగమైపోయింది. అందువల్ల అతడంటే ఉపాధ్యాయులు గజగజా వణికేవారు. ఎవరైనా సహించలేక ఎదురుతిరిగితే అతన్నిపై రిపోర్టులమీద రిపోర్టులు మేనేజిమెంట్‌కు రాసి ఆ తిరుగుబాటు దారుణ్ణి 'ట్రాన్స్‌ఫర్' చేయించేవాడు.

పదిన్నర దాటింది. ప్రసాద్ ఇంకారాలేదు. లీవుల్లేని వాడు లీవు పెట్టలేదుగదా! హెడ్మాస్టర్‌కి పాలుపోవటం లేదు.

ఇంకో పదినిమిషాలు దాటేటప్పటికి చాలాస్పీడ్‌గా ప్రసాద్ పాఠశాలకు దూసుకొచ్చాడు. అతని ముఖం మీద చెమట కారుతూంది. వచ్చీరావటంతోనే ఎదురుగా కూర్చున్న హెడ్మాస్టర్‌తో "నిన్న సాయంత్రం అర్జెంట్‌గా మావూరెళ్ళాను సార్! ఉదయమే బయలుదేరాను. దారిలో ఆర్టీసీ చెడిపోయి చాల ఆలస్యమయింది సార్" అని గబగబా చెప్పాడు.

హెడ్మాస్టరు ప్రసాద్‌ని ఒక్క-క్షణం ఎగాదిగా చూసి "ఏమైతేనేం ఆలస్యంగా వచ్చారుగదా! మీరు కారణాలు బోలెడు చెబుతారు. అవన్నీ నాకు ఇష్టం లేదు" అన్నాడు.

ప్రసాద్ నిరుత్తరుడైపోయాడు. అలాగే నిలబడి పోయాడు. హెడ్మాస్టరు ఒక నిమిషం మౌనంగా వుండి "సంతకంపెట్టి టైమ్ మెన్షన్ చెయ్యండి" అంటూ తన ముందున్న రిజిష్టర్‌ను అతని ముందుకు తోశాడు.

చిన్న బుచ్చుకున్న మొహంతో ప్రసాద్ సంతకం చేసి క్లాసుకు వెళ్ళిపోయాడు.

హెడ్మాస్టర్ ఏదో పోగొట్టుకున్న వాడిలాగా అతనివేపు చూశాడు.

* * *

రెండో పిరియడ్ పూర్తయినట్టుగా రెండు బెల్లులు మోగాయి. ఇంటర్వెల్ పదినిమిషాలుంటుంది. ఆసమయంలో, పిల్లలు బిలబిలా గదుల్లో నుండి బయటకు వచ్చేశారు.

'స్టాఫ్‌రూమ్'లోకి ఉపాధ్యాయులు ఒక్కరొక్కరే చేరుకుంటున్నారు.

సెకండరీగ్రేడ్ రామకృష్ణ గదిలోకి అడుగుపెడుతూ "అయిదూ ప్లస్ మూడు ఎంతో చెప్పండి చూద్దాం" అని అక్కడున్న తతిమావారి నుద్దేశించి ఛాలెంజి చేస్తున్నట్టు అడిగాడు.

"ఏడిశావులేవోయ్! అయిదూ ప్లస్ మూడు తెలియకుండా ఇన్నాళ్లూ లెక్కలు చెబుతున్నావన్నమాట" ఒక విసురు విసిరాడు తెలుగు పండిట్ రామ్మూర్తి.

"తెలిస్తే నువ్వు చెప్పి యేడవరాదూ" అన్నాడు రామకృష్ణ.

"ఎనిమిడ" అన్నాడు ధీమాగా రామ్మూర్తి.

"కాదు.... పదకొండు" అన్నాడు రామకృష్ణ.

"ఇదీ వీడి తెలివి.... చూడండర్రా" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"నా తెలివి గాదోయ్! కొత్తగా వచ్చిన ఏడవ తరగతి లెక్కల టెక్స్ట్ తెలివి యిది"

"అచ్చు తప్పుంటుంది లేవోయ్"

"అచ్చు తప్పు కాదండీ! అక్షరాల నిజమండీ"

"ఏమిటేమిటీ?" విస్తుపోయాడు హిందీపండిట్ అజీజు.

"అవునండీ జనాబ్ గారూ! సప్తాంశమానం ప్రకారం అయిదూ మూడూ కూడితే పదకొండవుతుంది" అన్నాడు రామకృష్ణ.

"ఏమిటా సప్తాంశమానం? ఏమా కథ?" మరో తెలుగు పండిట్ నారాయణరాజు పంచతంత్రం శైలిని అభినయించాడు.

అప్పుడే గదిలోకి వచ్చిన ప్రసాద్ విషయం విని, "సప్తాంశ మానమూ, ద్వాదశాంశమానమూ - ఇలా ఈసారి కొత్త కూడికలు ప్రవేశ పెట్టారండీ. ఇవి కంప్యూటర్ లెక్కలు. ఆధునిక గణితానికి యివి చాల అవసరమనుకోండి.... ఎటోచ్చీ ఉన్న పళంగా వీటిని పిల్లల స్థాయికి ఎలా చెప్పడం అనే జ్ఞానం లేకపోయింది ఈ సిలబస్ తయారుచేసిన వాళ్ళకు. అసలు కంప్యూటర్ అంటే ఏమిటో పిల్లలకు తెలీదు. ముందు ఉపాధ్యాయులకు ఇవి అర్థం కావాలిగా" అంటూండగా రామకృష్ణ కలుగచేసుకుని "అసలు వీటి ఉపయోగమేమిటి అనేది పిల్లలకు మనం చెప్పగలమా? చెప్పాం పో - పిల్లలు అర్థం చేసుకోగలరా'" అన్నాడు. అందరూ ఈ విషయమై తర్జన భర్జనలు ప్రారంభించారు.

ఇంతలో ప్యూన్ రెండు కాగితాలు పట్టుకొని గదిరోకి రావటంతో అందరి కళ్లూ అతని చేతిలోని కాగితాల మీద పడ్డాయి. ప్యూను నేరుగా ప్రసాద్ దగ్గరకు వెళ్ళి "ఇది మీకోసమే" అన్నట్టు టేబుల్ మీద ఎదురుగా పెట్టి. నిటారుగా నిలబడ్డాడు. ప్రసాద్ కాగితాన్ని చేతికి తీసుకొని చదివాడు. చదువుతూండగా అతని ముఖంలోవచ్చిన మార్పుల్నిజాగ్రత్తగా గమనించిన తెలుగు పండిట్ రామ్మూర్తి, "ఏవిటోయ్, ఏదో ఆపద వచ్చి పడట్టుందే" అన్నాడు.

"లేట్‌గా వచ్చినందుకు మెమో. వెంటనే తగిన సంజాయిషీ యివ్వాలట" అన్నాడు ప్రసాద్. కాగితం ముట్టినట్టుగా మరో కాపీలో సంతకం చేయించుకుని ప్యూను వెళ్ళిపోయాడు.

"అధికారమోయ్ అధికారమూ. అది చేతిలో ఉంటే ఎప్పుడు ఎవర్ని గిల్లుదామా అనే చింత తప్ప మరోటి ఉండదు" అన్నాడు రామ్మూర్తి పళ్ళు బిగబట్టి.

పేపర్ చూస్తున్న సైన్స్ మాస్టర్ ప్రకాశం దాన్ని పక్కకు పెట్టి "ఒరేయ్ ప్రసాద్! ఇంతకూ నువ్వు ఇవాళ స్కూలుకు రాగానే 'విష్' చేశావా లేదా" అనడిగాడు.

ప్రసాద్ ఒక్కక్షణం గుర్తు తెచ్చుకుని, తేలు కుట్టినట్టు, 'అరె! లేదే' అని కంగారు పడ్డాడు.

'అదీ అసలు సంగతి....' రహస్యం కనిపెట్టినట్టు చిటికె వేశాడు ప్రకాశం.

"ఈ హెడ్మాస్టర్ కిదేం రోగం?" అజీజు విస్మయం వెలిబుచ్చాడు.

"ఈ రోగం మన హెడ్మాస్టర్ కొక్కడికే గాదు నాయనా! ఈ దేశంలో అధికారి అనే ప్రతి వాడికీ ఉంది. అధికారం చేతికి రాగానే తన కింద పని చేసేవాళ్ళందరూ తనకు గులాములనుకోవటం వల్లనే ఈ జబ్బు దాపురిస్తుంది" అన్నాడు హిస్టరీ మాస్టరు సుబ్బారావు.

"అసలు ఈ 'విష్' అనేది కేవలం ఒక పలకరింపే! అయితే వీళ్ళు అలా అనుకుని చావరు. అదేదో తమ అధికారానికి చేసే నమస్కారమను కుంటారు. ఈ విష్ చేయటమనేది ఎప్పుడూ కిందివాడే పైవాడికి మొదట చేయాలి అనే ధోరణి సరైంది కాదు" అన్నాడు ప్రకాశం.

"తను ఒక్కసారి కూడా మనల్ని విష్ చెయ్యడే. అస్తమానూ మనమే చెయ్యాలా" అన్నాడు డ్రిల్లు మాస్టరు వెంకటస్వామి.

"స్కూలుకు ఆలస్యంగా వచ్చినందుకు ప్రసాద్‌కు హెడ్మాస్టర్ మెమో ఇచ్చాడు. ఆలస్యంగా రావటాన్ని ఎవరూ బలపరచరు. ఇక్కడ ఒక విషయం మనం గుర్తించాలి. ఆ మెమో ఇవ్వటం వెనక ఉన్న మనస్తత్వాన్ని మనం అర్థం చేసుకోవాలి. ప్రసాద్ ఎప్పుడూ స్కూలుకి ఆలస్యంగా వచ్చేరకం కాదు. ఇవాళ ఆలస్యంగా రావటానికి కారణమేమిటో హెడ్మాస్టరికి కూడా తెలుసు. ఆయన ఆలస్యాన్ని క్షమించని వాడయితే 'అలా రాకుండా ఉండటానికి ప్రయత్నించాలి' అని హితవు చెప్పచ్చు. కాని అలా హితవు చెప్పటానికి అతని అధికారం అంగీకరించదు" అన్నాడు ప్రకాశం.

"అయితే ఆ మెమోకు ప్రసాద్ సంజాయిషి ఇవ్వాల్సినపని లేదన్న మాట" మరో సెంకడరీ గ్రేడ్ రామసుబ్బయ్య సందేహం వెలిబుచ్చాడు.

"సంజాయిషీ ఇవ్వకూడదని కాదు. ఇచ్చే సంజాయిషీ ఏదో మాటల రూపంలో ఇంతకు మునుపే ప్రసాద్ చెప్పాడు. అదే రాత రూపంలో రాసి యిచ్చినంత మాత్రాన అతడి నెత్తిపై పడే పిడుగేమీ ఉండదు" అన్నాడు ప్రకాశం.

"మరయితే ఇప్పుడేం చేద్దామని?" ఆర్ట్‌మాస్టర్ గంగాధరం అడిగాడు.

ఇంతలో ఇంటర్వెల్ పూర్తయినట్టుగా బెల్ మోగింది.

"మన స్టాఫ్ అంతా ఈ సాయంత్రం కలిసి ఈ మెమో విషయం చర్చించాలి. మనమంతా ఒక నిర్ణయాని కొద్దాం" అన్నాడు ప్రకాశం ఆవేశంగా.

"అలాగే చేద్దాం" అన్నారు మిగతా వాళ్లు.

ఎవరి క్లాసులకు వాళ్ళు వెళ్ళటానికి మెల్లగా లేచారు.

* * *

ఆ మరునాడు హెడ్మాస్టర్ స్కూలు వరండాలో బెత్తం చేతిలో పట్టుకొని పచార్లు చేస్తున్నాడు. ప్రేయర్ మైదానంలో పచ్చిక మేస్తున్న మేకల్ని అదిలిస్తున్నాడు ప్యూన్. పిల్లలు గుంపులు గుంపులుగా స్కూలుకి వస్తున్నారు.

హెడ్మాస్టర్ నిన్న తను ప్రసాద్‌కిచ్చిన మెమో విషయం ఆలోచిస్తున్నాడు. ఈ దెబ్బతో అతని తలబిరుసుతనం అణుగుతుందని ఆనందిస్తున్నాడు.

ప్రేయర్ బెల్ మోగటానికింకా పదినిమిషాలుండనగా అతడు వెళ్ళి తన సీట్లో కూచున్నాడు. అటెండెన్స్ రిజిష్టర్‌లో సంతకం చేసి కిటికీ గుండా బయటికి చూశాడు. తెలుగు పండిట్ రామ్మూర్తి జీరాడుతున్న పంచ ఎడమచేతి కొనతో సవరించుకుంటూ వస్తున్నాడు.

హెడ్మాస్టర్ దినపత్రికను చేతుల్లో పట్టుకుని చదువుతున్నట్టు అటూ యిటూ చూడసాగాడు. తలుపు దగ్గరకు రామ్మూర్తి రాగానే తలెత్తి అటు చూశాడు ఆనవాయితీగా. రామ్మూర్తి నేరుగా అతని టేబుల్ దగ్గరకు వచ్చి టేబుల్ మీదున్న రిజిష్టర్ తనవేపు తిప్పుకుని సంతకం చేసి పొడిదగ్గు దగ్గి నింపాదిగా స్టాఫ్‌రూమ్ వేపు వెళ్ళిపోయాడు. హెడ్మాస్టర్ నిశ్చేష్టుడయ్యాడు. నిజంగా వెళ్ళిపోయాడా! ఎప్పుడూ వచ్చీరాగానే 'నమస్కారం సార్' అనేవాడే! మరిచిపోయాడా! ఎలా మరిచిపోయాడు? హుం! ఎంతపొగరు! చూస్తా వీనిసంగతి!

"నేను ముందే చెప్పలేదా! విజయవాడ, విశాఖపట్టణాల్లో కాంగ్రెస్ చిత్తుగా ఓడిపోతుందని...." అంటున్నాడు రామకృష్ణ.

"అసలు పార్టీ టికెట్లమీద పంచాయితీ ఎన్నికలు జరిపివుంటే పస తేలిపొయ్యేది...." అంటున్నాడు అజీజు.

"ఏమైనా ఇందిర ప్రభావం కొంత తగ్గుతూందనే చెప్పాలి" అంటున్నాడు సుబ్బారావు.

ఏమిటో - వాళ్ళలో వాళ్ళు సీరియస్‌గా మాట్లాడు కుంటున్నట్టు ముగ్గురూ ఒకేసారి వచ్చి హెడ్మాస్టర్ వేపు కన్నెత్తి కూడా చూడకుండా రిజిష్టరులో సంతకాలు పెట్టి స్టాఫ్‌రూమ్‌కు వెళ్ళిపోయారు. వాళ్ళు వచ్చి వెళ్ళిన తీరుకు అప్రతిభుడయ్యాడు హెడ్మాస్టరు. తన కుర్చీ కాళ్ళు కదిలినట్టుగా వణికిపోయాడు.... ఒకరా? ఇద్దరా? ముగ్గురు.... ఒక్కరు కూడా విష్ చేయకుండా.... ఏమిటి వీళ్ళు కూడా?.... అతని గుండె దడ హెచ్చింది.... ముఖం మీద చెమట పట్టింది.... దినపత్రికను పట్టుకున్న వేళ్లు చలించాయి.

మరో మూడు నిమిషాల్లో ప్రసాదూ, జూనియర్ తెలుగు పండిట్ నారాయణరాజూ, తమలో తాము గుసగుసలాడుకుంటూ సర్రున ఆయన ఎదుటకు వచ్చారు. ఆయన ఆకలిగా వాళ్ళ ముఖాల్లోకి, చేతులవేపూ చూశాడు. వాళ్ళు లక్ష్యం లేనట్టుగా ముఖాలు పెట్టి రిజిష్టరులో సంతకాలు గీకి వెళ్ళిపోయారు. ఇంకేముంది? ఇప్పటికి ఆరుగురు.... ఆరుగురు.... ఒక్కరుకూడా విష్ చేయకుండా.... హెడ్మాస్టర్ ఒళ్ళంతా జరజరా రక్తం ప్రవహించింది. అతని మెదడు మొద్దుబారిపోయింది. ఏమిటిది? ఎందుకిలా? వీళ్ళకేం రోగం వచ్చింది? రకరకాల ప్రశ్నలు అతన్ని ఒక్కసారిగా వూపేశాయి. అతని నుదుటి మీద చెమట బిందువులు పొటమరిస్తున్నాయి.

గుండె ఆటుపోట్లు అతని చెవులకే భయంకరంగా వినిపిస్తున్నాయి. "హెడ్మాస్టర్ని! హెడ్మాస్టర్ని! హెడ్మాస్టర్ని" అని గుండె లబలబా కొట్టుకుంటూంది.

బూట్ల శబ్దం వినిపించి హెడ్మాస్టరు తలుపు వేపు చూశాడు. డ్రిల్లు మాస్టరు వెంకటస్వామి, ఆర్ట్‌మాస్టరు గంగాధరం.... టకటకా దూసుకు వచ్చేస్తున్నారు.... తనకెప్పుడూ మిలిటరీ సెల్యూట్ చేసే వెంకటస్వామి రెండు చేతులూ జోడించే గంగాధరం.... అరె! వీళ్ళేమిటి? ఇంత నిర్లక్ష్యంగా వస్తున్నారు? తనవేపు కూడా చూడరా ఏమిటి? వచ్చేశారు.... హెడ్మాస్టర్‌కి రక్తపుపోటు పెరుగుతూంది.... ఆబగా వాళ్ళ ముఖాల్లోకి చూశాడు.... అయ్యో! వీళ్ళసలు తన ఉనికినే గుర్తించనట్టు సంతకాలు గీకి వెళ్ళిపోతున్నారు.... హెడ్మాస్టరు శరీరం కుర్చీ వెనక్కు అతుక్కుపోతూంది.... ఎనిమిది మంది.... ఎనిమిది.... ఇంకెవరున్నారు....? ఒక్కరు లీవు.... ఇంకొక్కడు.... వాడేం చేస్తాడో?

ఇంతలో ప్రకాశం చెప్పుల శబ్దం చేస్తూ లోపలకు వచ్చాడు. హెడ్మాస్టరు చలించిపోతున్నాడు. శరీరాన్ని కుర్చీకి చేరవేసి కళ్ళంతా చేటలు చేసుకుని ప్రకాశంవైపు చూస్తున్నాడు. హెడ్మాస్టర్ ముఖం మీద పటిన చెమట గమనిస్తూనే నిర్లిప్తంగా రిజిష్టర్‌లో సంతకం చేసి తలెత్తి చూశాడు. హెడ్మాస్టర్ ప్రకాశం చేతివైపు చివరి చూపు చూస్తున్నాడు. చూస్తూండగానే అతని నోరు ఏదో అనబోయి అలాగే తెరుచుకు పోయింది. ఆ నోరు 'నువ్వయినా విష్ చేయవూ....' అని అడుగుతున్నట్టు అనిపించింది. కుర్చీ వెనక్కు అతుక్కుపోయిన అతని శరీరం తటాలున తూలింది. ప్రకాశం గాభరాగా అతని దగ్గరకు రాబోయాడు. హెడ్మాస్టరు గుండె "హె....డ్మా....స్ట....ర్...." అంటూ అప్పటికే బలహీనపడిపోయింది.

హెడ్మాస్టర్ కుడి చెయ్యి కుర్చీ చేతి మీద కొంచెం కదిలింది.

హెడ్మాస్టర్ తల వాలిపోయింది.

*

(ఆంధ్రప్రభ సచిత్రవారపత్రిక 24-3-82.)